

Šv. Juozapas - tyros širdies pavyzdys

Ses. Danielė Ovčarova CSSE

Visuotinė Bažnyčia šiuos metus paskyrė Šventajam Juozapui, Mergelės Marijos Sužadėtinui. Visa Bažnyčia Šv. Juozapą laiko savo užtarėju ir globėju. Slenkant šimtmečiams, tikinčiųjų dėmesį traukė daug įvairių jo gyvenimo įvykių. Tai buvo žmogus, visuomet ištikimas Dievo jam suteiktai misijai. Štai kodėl dabar jau daugelį metų aš mėgstu širdingai jį vadinti „Mūsų Tėvu ir Globėju“.

Šv. Juozapas yra vienas iš mano kongregacijos globėjų. Ypatingai mane žavi šio šventojo tyrumas ir drąsa. Tyrumas - tai yra Dievo duota dovana visiems, tik ne visi moka tą dovaną tinkami išpakuoti ir ne visada perskaito instrukciją, kaip reikia naudotis ta dovana. Tyrumo dovanos reikia ieškoti maldoje, prašyti Dievo. Ne tik vienuolės, kunigai arba vienuoliai turi melsti šios dovanos, bet ir šeimos, ypač šeimos turi rodyti savo tyrumo pavyzdį savo vaikams, kad ateityje vaikai mokėtų su meile žiūrėti į merginas, o merginos turėtų būti kuklios ir mylinčios.

Kad gyventume skautume, neturime laukti senatvės ar kol savaime apleis jėgos. Tyrumas kyla iš meilės, o jėga ir jaunystės linksmumas - ne kliūtis kilniai mylėti. Juozapas turėjo jauną

širdį ir jauną kūną, kai vedė Mariją, kai sužinojo Jos dieviškos Motinystės paslaptį, kai nuolat buvo su Ja drauge, gerbdamas tą vientisumą, kurį Dievas panorą suteikti pasauliui kaip dar vieną ženklą, kad Jis atėjo gyventi tarp savo kūrinių.

Šv. Juozapas ir Marija buvo tyros šeimos pavyzdys. Šaltiniai mums sako, kad Juozapas iki savo mirties neprisiartinio prie Marijos. Jų meilė nebuvo pripildyta geismo ir fizinio artumo, bet pagarbos ir vidinės Dievo meilės darnos. Šventosios Šeimos pavyzdys rodo, kad galima santuokoje gyventi skaisčiai, bet yra įmanoma gyventi skaisčiai taip pat ir prieš santuoką, šie skaisčiaus gyvenimo būdo etapai nebuvo svetimi Juozapui ir Marijai.

Kas nepajėgia suprasti tokios meilės, beveik nieko neišmano ir apie tikrąją meilę, tokiam žmogui visiškai yra svetima pati krikščioniškos skaisybės prasmė. Skautumo išgyvenimas - tai tikroji meilė Dievui. Mes, vienuolės, šito mokomės kiekvieną dieną - turime suprasti save, savo poreikius, o galiausiai, ar tikrai mūsų meilė Dievui yra tyra ir tikra? Kiekviena diena atneša įvairių pagundų, minčių, tad jau vakare, sąžinės patikrinimo metu,

galima pamatyti, kiek kartų per dieną tavo širdis nukrypsta nuo Dievo ir tada girdi savo širdyje: „Sese, ar myli mane?“. Po šio klausimo belieka tik atsakyti: „Viešpatie, juk Tu viską žinai“.

Jei tavo širdis yra pilna pasaulio tuštybės, tai vargu ar galima gyventi tyrai. Apie tyrumą visi galvoja, kad tai yra lytiniai santykiai, bet pamiršta, kad tyrumas prasideda širdyje. Klaidinga manyti, jog klausimas, ar turiu tyrą širdį, susijęs tik su manimi ir Dievu. Juk atrodo, kad tik Dievas gali pažvelgti į mūsų širdį, ją pažinti! Tačiau galvoje turimas ir mano santykis su kitais žmonėmis, mano elgesys jų atžvilgiu.

Kokių gi dalykų tyra širdis yra nesutepta? Tyra širdis yra nesutepta savanaudiškumo, galvojimo vien apie savo „aš“.

Žmogui, turinčiam tyrą širdį, pirmiausia rūpi ne jis pats, bet Dievas ir artimas - kaip tik per tai jis pats tampa žmogumi. Jėzus buvo žmogus, turintis „tyrą širdį“, tai yra: jis buvo žmogus kitiems - savo Tėvui, ir žmonėms. Tad „tyra širdis“ yra nepadalinta, į Dievą bei artimą nukreipta širdis. Man asmeniškai nėra sunku gyventi skautume fiziniu būdu, sunkiau yra tai, kas išeina iš mano širdies, bet malda ir Jėzaus žodžiai „Aš ir atėjau šaukti ne teisųjų, bet nusidėjėlių“ (Mt 9, 13) duoda man vilties ir drąsos toliau eiti šventumo link.

Šventumas nėra rezervuotas tik kunigams ir vienuoliams, bet ir kiekvienam žmogui, o ypač šeimoms. Dabar yra tokie laikai, kai žodis „šeima“ yra skirtingai interpretuojamas, nes dažniausiai girdime kalbas tik apie socialinę lytį ar partnerystę. Iš viso to galima pamatyti, kad šiuolaikinės šeimos neturi vertybinio pamato, tradicijų, tikėjimo pagrindo, o tai at-

spindi dabartinis jaunimas, nes jis nežino, kas yra gerai, o kas blogai - neturi tvirto gyvenimo pamato. Toks jaunimas ateina į seminariją, į vienuolyną, iki galo sunku suprasti, kokias turi vertybes, kokius talentus, kaip norėtų tarnauti Dievui ir Bažnyčiai. Šeimos institutas išliks, jei pradėsime melstis už šeimas.

Man Šv. Juozapas yra tyrumo ir tikro vyro pavyzdys, nes per visą savo gyvenimą turėjo daug išbandymų, sunkumų, bet meilė Dievui, Marijai ir Jėzui padėjo jam išlikti skaisčiu. Jo širdis nebuvo padalinta, o ištikima. Ištikimybė ir meilė palaiko ir mane vienuolinio gyvenimo kelyje. Kiekvienas iš mūsų turi savo šventumo kelią. Kad gautume Dievo Karalystės laimėtojo vainiką, reikia pereiti daug išbandymų. Man kartais atrodo, kad kiekvienas iš mūsų yra kaip paprastas akmuo, o kai Dievas mus šlifuoja per išbandymus, tada skauda, bet šių išbandymų dėka tampame gražūs ir kupini meilės.

Šventasis Juozapas – išminties mokytojas

Br. Jokūbas Marija Goštautas O.P.

„Juozapai išmintingasis, melski už mus!“ – taip skamba vienas iš šventojo Juozapo litanijos kreipinių. Tačiau kur slypi išmintis žmogaus, kuris evangelijų tekstuose neištaria nė vieno žodžio? Jeigu mes įsivaizduojame, kad išmintis pasireiškia per tariamus žodžius, čia iškart ir klystame. Juozapo išmintingumas pasireiškia pirmiausia per jo vidinę laikyseną ir jo veikimą. Taigi, koks yra tas Juozapas išmintingasis, ir kuo jis mums gali būti išminties mokytojas šiandien? Kaip veikti išmintingai savo gyvenime?

Jei atsiverstume Katalikų Bažnyčios Katekizmą, pamatytume, kad išmintingumas yra priskiriamas prie Šventosios Dvasios dovanų, tai reiškia, kad jis yra gaunamas iš Dievo kaip dovana. Tačiau, kad galėtum gauti dovana, pirmiausia turi būti laisvas ir „nusiteikęs“ ją priimti. Šis „nusiteikimas“ Juozapo asmenyje pasirodo kaip dėmesingumas ir įsiklausymas,

ir tai yra jo vidinė laikysena, kuri jau pati yra išminties šaltinis. Juozapas yra tylos mokytojas, ir tai Šventajame Rašte yra išminties ženklas: „O, kad jūs išvis tylėtumėte, tai būtų jūsų išmintis!“ (Job 13, 5). Juozapas yra tylus, nes jis yra dėmesingas ir įsiklausantis, atviras Dievo Dvasios balsui ir Jos įkvėpimams. Aš pats savo vienuolinio gyvenimo kasdienybėje sau tai nuolat turiu priminti, kai reikia priimti kažkokius sprendimus ar netgi tada, kai turiu kažkam patarti ar ištarti paguodos ir sustiprinimo žodį. Įsiklausymas ir dėmesingumas broliams vienuolyne taip pat yra ir bendruomeninio gyvenimo pagrindas. Galbūt šandieninio žmogaus problema ir yra ta, kad nebemokame įsiklausyti ir būti dėmesingi, nes visa mūsų gyvenimo erdvė yra pripildyta garsų, nuolatinių trikdžių ir nepaliaujamo veiksmo. Reikia sugėbėti sustoti, nutilti ir įsiklausyti, pamatyti šalia

esantį. Būtent tokį aš ir matau šventąjį Juozapą – tylų ir dėmesingą, besiklausantį.

Iš širdies tylos mes semiamės išminties. Juozapo tylą mus moko dar vieno svarbaus dalyko – pagarbios Viešpaties baimės. Ką gi tai reiškia? Dykumų dvasiniai mokytojai teigia, kad per tylą mes sugrįžtame į savo širdies šventovę. Žmogaus širdis yra susitikimo su Dievu vieta, būtent todėl ji ir yra vadinama šventove. Dievo akivaizdoje mes susiduriame su savo pačių mažumu, tačiau baimė Dievo akivaizdoje kyla ne iš Dievo agresyvumo, bet iš suvokimo, kad Dievo didybė pranoksta mūsų didybę, Dievo Išmintis pranoksta mūsų išmintį, Dievo Meilė pranoksta mūsų meilę. Suvokti visa tai yra nepaprastai svarbu, nes tai taip pat yra išminties mokykla, kadangi Dievas pasirodo kaip visa ko šaltinis ir visa ko pradžia, ir tik tuomet galime leisti Dievui veikti mūsų gyvenime, pripildyti

mus savo išminties ir meilės, taip pat ir padėti nusigręžti nuo pikto, nuo to, kas nėra Dievas. Taigi pagarbi Viešpaties baimė yra išmintinga baimė, ji yra durys, leidžiančios ateiti Dievui į mūsų gyvenimą – didybė, ateinanti į mūsų mažumą, stiprybė, ateinanti į mūsų silpnumą. Tai parodo, kad savo paties mažumo, savo ribotumo suvokimas nėra mūsų paniekimas, bet dovana, kad galėtume augti Dievo akivaizdoje.

Tam yra reikalingas didžiulis širdies nuolankumas, ir būtent čia Juozapas mums vėl yra mokytojas. Neužtenka tik klausytis, bet reikia ir priimti tai, ką gauname, kad tai taptų mūsų dalimi, kad Dievo valia taptų mūsų valia. Kartais yra sakoma, kad išmintis yra Dievo minties ir žmogaus minties susitikimo vieta, tačiau kaip dažnai mūsų žmogiška mintis nori būti teisingesnė už Dievo mintį... Nuolankumas šioje vietoje pasirodo ne kaip silpnumas, bet kaip

stiprybė, nes mūsų stiprybės šaltinis yra pats Dievas. Taigi, nėra išminties be nuolankumo, be nuolankaus savo ribotumo pripažinimo. Šiandieninėje visuomenėje ši savybė yra vis mažiau ir mažiau vertinama, nes tai yra laikoma žmogaus sumenkinimu. Tačiau tai yra matoma tik skaičiuojant pagal žmogiškus standartus; Dievo akivaizdoje ribotumas yra galimybė: galimybė augti, galimybė tobulėti, galimybė šventėti.

Viena vienuolė man kažkada pasakė, kad nieko nėra baisiau, kaip pasakymas „paklusnus kaip novicijus“, nes jei jis, būdamas tik novicijus, jau yra tobulai paklusnus, kur jis galės augti būdamas vienuoliu? Į vienuolyną stojame, nes siekiame šventumo, siekiame augti šventume, o ne todėl, kad jau esame šventi. Taigi nuolankumas yra neatsiejamas ir nuo augimo išmintimi. Tai galioja ir žmogiškuose santykiuose, nes kartais noras būti visuomet teisiu neleidžia pamatyti savo ribotumo ir trukdo augti ne tik pačiam, bet ir santykiui su kitu. Kartais yra sunku priimti kritiką, bet dar sunkiau būna tada, kai reikia pačiam susilaikyti nuo kritikos, nes ir tam reikia nuolankumo. Vienuoliniame gyvenime tai yra taip pat labai svarbu, ir tam reikia mokytis įsiklausymo ir dėmesingumo, nes juk aš nežinau, ką savo širdyje išgyvena mano brolis, kas jį skatina elgtis vienaip ar kitaip. Kartais vietoje kritikos labiau reikia užuost, kad viskas galiausiai pradėtų gerėti. Ir kiek kartais reikia nuolankumo suprasti, kad mano žodžiai nieko nepakeis, kad reikia tiesiog gyventi ir nuolankiai rodyti pavyzdį. Juozapas savo pavyzdžiu parodo, kad nuolankumo taip pat reikia, kad pakeistume jau priimtą sprendimą, kuris Dievo akyse nebuvo teisingas (Mt 1, 20-24).

Štai priėjome ir prie išmintingo veikimo temos. Šv. Tomas Akvinietas rašo, kad išmintingumas yra „doras veikimo principas“. Atkreipkime dėmesį, kad jis teigia, jog išmintingumas nėra pats veikimas, bet veikimo principas. Kitoje vietoje Tomas, pritaikydamas

Aristotelio filosofinę mintį, kalba, kad teisingas veikimas yra siekimas vidurio principo. Mums reikia suprasti, kad gyvenimas nėra važiavimas tanku, tai yra ėjimas, žingsniavimas, ir kiekvienas žingsnis yra svarbus. Tačiau išmintis skiriasi nuo žinojimo, mes nežinome, kaip pasisuku mūsų gyvenimo kelias, kaip jis vingiuos, kokius posūkius išprovokuos. Tad išmintį reikia suprasti ne kaip jau sudarytą kelionės žemėlapi, bet kaip principą, kuris mus kreipia link tikslo. Tvirčiausias tikslas gyvenime gali būti tik Dievas, nes tik Jis yra amžinas ir nesikeičiantis. Dievo ieškojimas gyvenime yra švyturys, kuris rodo kryptį, tačiau kaip mes iki jo nueisime, yra jau mūsų kelias. Visgi, paradoksalu yra tai, kad Dievas nėra tik **laukiantysis** kelio pabaigoje, bet ir **lydintysis**. Čia ir pasirodo tas gyvenimo kelionės principas – mes turime nuolat būti dėmesingi Dievo balsui, turime Jo klausytis, bet taip pat ir turime judėti į priekį, ir tas judėjimas priklauso nuo mūsų. Tad „doras veikimo principas“, tas išminties principas yra nuolatinė dinamika tarp klausymosi ir judėjimo į priekį, visuomet ieškant to teisingo vidurio kelio. Reikia tai suprasti ir todėl, kad gyvenimo kelionėje nesame vieni, ir ne tik su Dievu, bet taip pat ir su tais, kurie patys keliauja, o juk taip kartais lengva yra sužeisti, įskaudinti, pakenkti šalia esančiam.

Taigi matote, kiek daug mus gali išmokyti tas paprastas litanijos kreipinys „Juozapai išmintingasis, melski už mus!“, nes už jo stovi žmogus, šventasis, tas, kurį Dievas pasirinko savo mylimojo Sūnaus žemiškuoju globėju. Kiekvienas šventasis mums yra gyvenimo pavyzdys, kiekvienas iš jų mums atskleidžia vis kitokį Dievo išminties ir Jo meilės veidą, nes kiekvienas šventasis yra šventasis todėl, kad per Dievo malonę realizavo savyje tą Dievo paveiklo panašumą, jis yra Dievo artumo žmonėse atvaizdas, Jo gyvenimo dalininkas. Nuolat mokykimės iš šventojo Juozapo tos tylios, dėmesingos, nuolankios ir be galo Dievu pasitikinčios išminties.

Juozapas apie Šv. Juozapą

Juozas Šutas

Kartą, kai man buvo apie 16 metų, po eilinės išpažinties, kai jaučiau, kad vis nesitaisau ir sąžinės priekaištai vis kartojasi, kunigas man pasakė. Pasakė, kad neprarasčiau vilties, nes turiu labai stiprų užtarėją, vieną stipriausiųjų, kokį galima teturėti. Jis turėjo galvoje Šv. Juozapą, kurio minėjimo iškilmės dieną aš gimiau. Sakė, kad daugiau kliaučiausi jo globa ir prašyčiau užtariamais. Šiaip jau nieko čia įspūdingo jis nepasakė, pamanyt ne vienas skaitantysis, o ypač dažnas seminarijos auklėtinis. Yra tiesos, bet mane labai „užkabino“. Pasiutusiai trūko kažko, už ko galėjo „užsikabinti“ mano besiformuojanti tikinčio jauno vyro savimonė. Supratau, kad tai vienas geriausių idealų, į kurio paveikslą galima lygiuotis. Tas paveikslas pasirodė kupinas ryškių vyriškumo bruožų. Idėja, kad tas tikėjimo išpažinime vis linksniuojamas šventųjų bendravimas yra gyvas dalykas, mane tuomet sužavėjo. Pasirodė, kad tai dar vienas neatrastas ir nesuprastas tikėjimo įrankis, kuris buvo visiškai šalia, tik nesupratau, kam jis skirtas, nemokėjau juo naudotis. Taigi ko mane moko Šv. Juozapas?

Stengiuosi vadovautis ganėtinai dvilype taisykle, kuri skamba kiek paradoksaliai. Bاندau sutalpinti teisingumą ir tuo pačiu sten-

giuosi kitų neteisti. Galvoju, kad teisingai reikia patarti ar pamokyti. Ir iš viso reikia vengti teisti, nes mūsų galimybės suprasti kitus žmonių tokios ribotos. Tuo labiau, kad teisėjų jau yra apščiai – kaip grybai po lietaus jie dygsta kontraversiškų straipsnių komentarų skiltyse. Bent vienas žmogus, tą savo vidinį teisėjo balsą apmalšinęs, yra gera paspartis didesnei visuomenės ramybei. Šv. Juozapas, manau, yra nuostabus pavyzdys, kaip nenurašyti viešai kitų, jau nuteistų. Ypač kai tai turėjo būti itin sudėtinga, ypač kai tai yra tavo sužadėtinė. Jis pasirinko nenuteisti Marijos, aplinkinių prastai apkalbėtos ir pasmerktos.

Jis yra kupinas žmogiškos išminties. Kliautis Dievu, net kai tau visi sako, kad klysti. Net kai visi aplinkui aiškina, kaip turi elgtis protingas ir save gerbiantis vyras. Tikiu, kad tokiomis aplinkybėmis Šv. Juozapas turėjo priimti tą išmintingą sprendimą – atleisti Mariją tylomis. Jis pasiryžo pasikliauti Dievu ir elgtis priešingai. Ir tai leido išsipildyti tam didžiam planui, kuris dar ir šiandien, praėjus porai tūkstančių metų, nepaliauja stebinti žmonijos, apie kurį žinia vis dar tebesklinda įvairiuose kraštuose. Reikėjo turėti aibę išminties ir nepakraupti nuo savo sūnaus elgesio. Toks jaunas, o jau „mokė“

kitus autoritetingus išminčius Jeruzalės šventykloje. Kad ir kas ten bebūvo kalbėta, manau, kiekvienam tėvui kultų įtarimas, gili nuostaba. Ir dažnas pagalvotų, kad gal jau metas truputį paaiškinti vaikui apie išsišokėlius ir tai, kaip apskritai gyvenime įgaunama išmintis. Juk ji auga su laiku, ji užauginama, ji ateina su patirtimi ir iš lėto. Pas daugelį gal ir iš viso neapsilanko, kai kurie pasakytų. Bet Šv. Juozapas turėjo pakankamai išminties nežlugdyti už savo tėviškas ambicijas ir baimes didesnio plano. Jis turėjo išminties pripažinti, kad jo žmogiškas supratimas yra menkesnis už gilią Dievišką mintį.

Jis yra darbininkų pavyzdys. Man tai yra viena žaviausių jo paveiklo detalių. Tai, kad Šv. Juozapas buvo dailidė, daro jį dar artimesnį kiekvienam pasiryžusiam juo sekti. Jis turėjo paprastą žmogišką profesiją, kuri išlikusi ir iki šių dienų. Visiems supranta, ką jis veikė, ką turėjo mokėti, kokius įrankius buvo puikiai įvaldęs. Galima pasvajoti, koks jis buvo meistras, ką iš tiesų gamino. Dar daugiau, ko gi mokė Dievo Sūnų. Kokias gyvenimiškas ir praktines pamokas jam davė, kaip Jį auklėjo savo pavyzdžiu. Jis gyveno tokį patį žmogišką gyvenimą kaip ir kiekvienas iš mūsų. Tai suteikia vilties, kad ir kiekvienam iš mūsų yra paruoštas savotiškas stebuklas, kurio reikia išlaukti, į kurį reikia tinkamai atsakyti ir leisti jam išsipildyti. Nepaisant to, kaip tolima tai mums beatrodytų, kad ir kokie neypatingi ar neverti to esame, Šv. Juozapo pavyzdys rodo, kad šventumas yra kiekviename iš mūsų, kai gerai ir nuoširdžiai atlieki savo darbą.

Mums labai reikia žemiško idealo, kad galėtume lengviau sekti Kristų. Mums reikia istorijos paprasto žmogaus, kuriam pavyko savo gyvenimu įrodyti, koks turtas yra tikėjimas. Šv. Juozapas yra sektinas pavyzdys kiekvienam. Tai paprasto šeimos vyro ir darbininko, kuris pasižymėjo išskirtiniu romumu ir nuolankumu, paveikslas. Jis patalpintas į teisingumo ir išminties rėmus, tačiau jo nereikia ieškoti muziejuje ar sendaikčių turguje. Kiekvienas Kristaus paveikslas yra ir apie Šv. Juozapą, kuris jį mažą nešiojo ant rankų.

Joseph obedientissime

Mons. Vincenzo Peroni

Velykų džiaugsmo pakylėta, Bažnyčia savo liturginėje maldoje meldžia Šventosios Dvasios nužengimo ir Jos dovanų pilnatvės. Apaštalas Paulius *Laiške Galatams* (5,22) mus moko, kad Šventosios Dvasios galingas vidinis veikimas tikinčiojo gyvenime sunokina vaisių, kuris pasireiškia daugybe dorybių. Jis trumpai jas išvardina septynias, norėdamas parodyti jų tobulumą ir pilnatvę. Šį sąrašą užbaigia dorybė „susivaldymas“. Galbūt tai vienas iš mažiausiai svarstomų aspektų bažnyčiose pamokslų metu ir asmeninėje tikinčiųjų meditacijoje.

Ir visgi ši dorybė primena mums pamatinę mūsų Krikšto dimensiją: karališkumą! Krikštas, padarantis mus panašius į Jėzų Kristų, padaro mus Kunigais, Karaliais ir Pranašais. Žinoma, tampame „karaliais“ pagal Kristaus karališkumą: tai tiksliai priešingas dalykas nei iškreipta ir netinkama savęs pakankamumo ir visiškos autonomijos idėja, persmelkusi XXI amžiaus žmogaus mentalitetą, ir kuri yra panaši į patologišką visagalybės klaidę.

Šiandien aukštintas „pats save sukūręs“ žmogus, kuris neturi niekam dėkoti už savo gyvenimo laimėjimus. Bet dramatiškiausia to pasekmė yra vis labiau plintantis vienišumas, depresija ir žlugimo jausmas.

Niekas taip neišryškina žmogaus kaip kūrinio trapumo, kaip iliuzija, jog esi visagalys, nenugalimas ir savo paties gyvenimo centras.

„Susivaldymas“, Šventosios Dvasios veikimo vaisius, yra nuolankus gebėjimas saugoti ir nukreipti visus savo intelektualius, dvasinius ir

darbinius sugebėjimus į teisybės ir gėrio pažinimą ir paklūstant tam, kas atpažinta kaip tikra ir gera, nepakliūnant į aistrų ir asmeninių nuomonių vergiją.

Šventasis Juozapas, į kurį litanijoje kreipiamės *klusnūs*, puikiai įkūnija šią dorybę!

Atsikėlęs Juozapas padarė taip, kaip Viešpaties angelo buvo įsakyta (Mt 1, 24).

Auklėtas klausyti Toros, suprantas, jog nėra savo gyvenimo kūrėjas, bet nuolankiai dėkingas Viešpačiui už visas kasdien gaunamas dovanas ir gėrybes, dėmesingai besistengiantis nuolat gyventi Aukščiausiojo akivaizdoje, Juozapas parodo, kad išmintis ir teisingumas slypi Teisybės ir Gėrio paieškose tam, kad nedvejodamas prie jų prisilietum. Būtent per savo paklusnumą Juozapas tapo instrumentu tam, kad išsipildytų senosios mesijinės pranašystės, Dievo išsakytos karaliaus Dovydo, kurio palikuonims priklausė nuolankusis Marijos sužadėtinis, namams. Atidus žmogiškosios ir dvasinės teisingo Juozapo istorijos skaitytojas tikrai lieka paliestas, koks pasiruošęs jis būdavo paklusti. Angelui nurodant pasiimti su savimi Mariją, kurios iščiose jau gyveno Dievo Sūnus, Juozapas atsako nuolankia tyla ir iškalbingu veiksmu: „padarė taip, kaip Viešpaties angelas jam įsakė“. Angelui, kuris pasako jam bėgti į Egiptą, dar kartą atsako savo veiksmu: „... pabėgo į Egiptą“. Ir vėlgi, grįš į tėvynę konkrečiai paklusdamas nurodymams, gautiems sapne iš Angelo.

Šiuolaikinė kultūra, nuodingų reliatyvizmo įsitikinimų, tiesos neigimo ir žmogaus „išsilaisvinimo“ nuo Dievo dukra, niekina tokią požiūrį, priskirdama jį orumo, „brandos“ nebuvimui. O Juozapas parodo išskirtinį didingumą būtent savo sugebėjimu paklusti. Susidūręs su sunkumais, neieško patogaus ir saugaus pabėgimo kelio, nors jis ir ginamas Mozės įstatymų, bet ieškojo tikrojo Gėrio. Pasitelkdamas protą, stebi realybę, su kuria susiduria stulbinančiu ir, tam tikra prasme, žiauriu būdu, bet nepasiduoda instinktams ir aistroms. Juolab nesiekia apginti savo orumo. Jo ramus ir protingas mąstymas yra jo pasiruošimo sulaukti šviesos iš Aukštųjų ženklas. Žmonių aistros ir nuomonės padaro mus belaisviais: tik Tiesa padarys mus laisvus!

Paklusdamas Viešpačiui, Šventasis Juozapas sutaiko tai, kas žmogiškai žvelgiant dažnai atrodo nesuderinama: teisingumas, tiesa ir meilė!

Būdamas geru amatininku, savo dirbtu-

vėse Nazarete Juozapas išmoko, kad gerai padarytas darbas reikalauja kantraus ir dosnaus atsidėjimo detalėms, net ir toms, kurios nematomos, bei nuolankaus pasiruošimo išmokti meno paslapčių iš tų, kurie jį pažįsta geriau ir juo užsiima ilgą laiką.

Savo tyliu ir romiu paklusnumu Juozapas įgyvendino didžiausią savo šedevrą: veiksmingai prisidėjo prie Išganymo išsipildymo!

Te Šventoji Dvasia, užtariant Šventajam Juozapui, gausiai nusileidžia ant Bažnyčios ir ant kiekvieno iš mūsų, tepadaro mus Jėzaus ir Juozapo karališkumo dalyviais, tesunokina mumyse „susivaldymo“ vaisių ir tepadeda mums atrasti, kad tik paklusnume Viešpačiui glūdi mūsų tikroji laisvė, mūsų kaip žmonių didingumas ir galimybė nukreipti istoriją jos tikrojo išsipildymo link.

Ioseph obedientissime, ora pro nobis!

Juozapai ištikimasis, meiški už mus!

Milda Vitkutė

Gavusi prašymą parašyti apie šventojo Juozapo ištikimybę, pirmiausia užkliuvau už angliškos šio žodžio reikšmės. *Fidelity* vartojamas ne tik tarpasmeniniam santykiui, bet ir ištikimybei Bažnyčios mokymui nusakyti. Gal kiek per drąsu šventiesiems priskirti naujus titulus, bet juk galėtume pažiūrėti į Juozapą ir kaip į Bažnyčios mokymo globėją.

Bažnyčios tėvai Bažnyčių lygino su mėnuliu, kuris atspindi saulės – ty. Kristaus – šviesą. Dalį savo gyvenimo Juozapas buvo už šią Šviesą atsakingas, tad galbūt jo laikysena Kristaus atžvilgiu galėtų duoti kryptį mūsų laikysenai Bažnyčios atžvilgiu. Tėvystė yra didelė atsakomybė, bet kai pagalvoji apie buvimą tėvu savo paties Kūrėjui, supranti, kad žengiamo į kitą lygmenį. Tad ką galėtų reikšti globoti dievišką vaikėlį?

Pirmiausia vertėtų pažvelgti į paties žodžių junginio paradoksą – *dieviškas vaikelis*. Net ir būdamas kūdikis, Jėzus nenustojo būti Dievu, ant kurio laikosi visas pasaulis. Tad ko iš mūsų nori Begalybė, tapdama pažeidžiamu kūdikiu? „Kaip aš galiu rūpintis tikrovės pamatu, ant kurio pats stoviu?“ – galėtų paklausti Juozapas. To galėtų paklausti ir kiekvienas teologas.

Juozapas Kūdikį globoja, nuo jo rūpesčio

priklauso vaikelio gyvybė, bet ne jis auklėja, o dieviškasis vaikelis teikia jo gyvenimui kryptį. Ar ne panašią užduotį gauna ir kiekvienas teologas – su Juozapo laikysena artintis prie Bažnyčios mokymo: labai asmeniškai, su atsakomybe, iš tikrųjų rūpintis ir globoti, taip pat puoselėti ir skleisti, bet kartu suprasti, kad nors gavau privilegiją būti globėju, nesu savininkas – mano tikslas yra puoselėti kitą ir būti atidžiam, kad puoselėdamas nepažeisčiau. O gal net dar stipriau – kad puoselėdamas leisčiausi būti puoselėjamas. Kad būčiau kaip mėnulis.

Pasitaiko, kad teologų nesutarimus dėl magisteriumo interpretacijos įvardijame kaip ginčus tarp konservatyviųjų ir pažangiųjų. Bet kaip taikliai yra pastebėjęs popiežius Benediktas XVI, klausimo esmė yra ne politiniame lygmenyje. Tai, kad nesutarimas aiškinamas kaip politinis ginčas ir yra problemos šaknis. Jos sprendimui Benediktas XVI pateikia klausimą: „kieno yra Bažnyčia?“ Jei „aš“ arba net „mes“ esame Bažnyčia, tuomet prisiimame daug galių. Bet Bažnyčia nėra mūsų, Bažnyčia yra Kristaus. Ir šis atsakymas sugrąžina į Juozapo laikyseną. Kitoje šviesoje pasirodo ir ištikimybės klausimas.

Jei Bažnyčia yra Kristaus, studijuodamas Jos mokymą negaliu artintis kaip inžinierius, nusi-teikęs ką nors taisyti. Man kaip teologui leista vaikėlį laikyti rankoje, bet juk tikslas yra leisti pačiam būti laikomu. Toks tas teologo gyvenimas – nuolatinis galynėjimasis su Dievu, kuris ateina kaip pažeidžiamas kūdikis, kol galiausiai supranti, kad galynėdamasis turi nugalėti save.

Vyskupas Robertas Baronas šventąjį Juozapą pateikia kaip tikinčiojo laikysenos pavyzdį. Tikėjimo esmė, sako jis, nėra atsisakyti racionalumo ir akiai ką nors sekti. Biblijoje tikėti – tai

savo gyvenime atsisakyti egoistiškos nuostatos ir įsileisti Dievo perspektyvą. Šventasis Juozapas, pamilęs Mergelę Mariją ir sužinojęs, kad ji laukiasi prieš jiems susituokiant, turėjo patirti asmeninę dramą. Tačiau Jis su pasitikėjimu savo gyvenimui priėmė Dievo perspektyvą.

Galbūt ištikimybė ir pasireiškia kito perspektyvos priėmimu – nepaisant mano asmeninių dramų, nepaisant laikmečio madų, nepaisant savo patogumo, nesuvesti visko į save, bet akiratyje išlaikyti Kitą, leisti Kitam suteikti mano gyvenimui perspektyvą.

Kantrumas pašaukime

Klier. Mantas Jakštas

Kiekvienas žmogus kažkuriame savo gyvenimo etape neabejotinai kelia savo pašaukimo klausimą. Neretai galvojimas apie pašaukimą apsiriboja ties tuo, „ką aš sėkmingai atlieku“, taip tarsi sudaromas išpūdis, kad esame pašaukti tam, kas mums geriausiai sekasi. Tačiau galvojant apie pašaukimą, man pirmiausia į galvą ateina mintis, kad pašaukimas priklauso nuo to, kuris šaukia, tai reiškia, kad mano užduotis – įtempti savo širdies klausos aparatą tam, kad sugebėčiau išgirsti kviečiančiojo balsą. Eidami šia galvojimo kryptimi, turėtume sutikti, kad „tai, kas mums geriausiai sekasi daryti,“ nebūtinai yra pašaukimo ženklas. Jei galvotume kitaip, prieitume prie išvados, kad pašaukimas nereikalauja pastangų. Žinoma, neabejoju, kad kviečiantysis gali pranešti per mūsų talentus ir pomėgius. Tačiau galiausiai pašaukimas išsiskleidžia tuomet, kai sumažiname savąjį „aš“ ir labiau klausomės kito, to, kuris kviečia.

Šventasis Juozapas iškyla kaip puikiausias ir aiškiausias pavyzdys, kaip sumažinti savąjį „aš“ ir leisti būti visiškai vedamam balso, išgirsto širdyje. Juozapas net negalėjo nutuokti, kokį pašaukimą jam yra paruošęs Dievas, negalėjo spręsti apie jį iš to, „ką jis sėkmingai atlieka“, negalėjo pastebėti „signalo“ pagal savo talen-

tus ar pomėgius. Pašaukimas jį „ištiko“ taip netikėtai, kad su visu savo svoriu ir atsakomybe pareikalavo atsidavimo, pasitikėjimo, meilės, drąsos ir neabejotini – kantrybės.

Šv. Juozapo gyvenimas buvo nuolatinis Dievo plano apreiškimo laukimas. Jis turėjo laukti, kol Dievas atskleis, ką reiškia Marijos nėštumas ir koks bus jo vaidmuo visame šiame procese. Kitaip tariant, Juozapas turėjo kantriai laukti, kol Dievas atskleis jo pašaukimą.

Kuomet Viešpats Jėzus buvo dar kūdikis, Šv. Juozapas turėjo imti savo šeimą ir iškeliauti į Egiptą, kad išvengtų Erodo pavojaus (plg. Mt 2, 13-23). Egipte jis privalėjo susirasti naują darbą ir naują būstą savo šeimai ir turėjo praleisti neribotą laiką svetimoje šalyje – visos sąlygos būti piktam, pagrįstai klausti Dievo, „kas čia per dovanėlės?“, bet Juozapas buvo kantrus, jis pasitikėjo jį pakvietusiuoju ir net tuomet, kai žmogiškas instinktas greičiausiai sakė „mesk šitą reikalą“, Juozapas nenustojo tikėti, kad Dievas juo rūpinasi.

Kuomet svarstome apie pašaukimą, dažnai galvoje sukame būsimos ateities, būsimos veiklos projekcijas, pasveriamės galimybes ir iššūkius, kitaip tariant, bandome pasidėlioti bent kelis žingsnius į priekį. Visi šie veiksmai iš principo sako viena – savo pašaukimo

„kontrolinį akcijų paketą“ noriu pasilaikyti sau, pagrindinius sprendimus noriu priimti pats ir tokia logika nėra vien neigiama arba visiškai neteisinga. Sprendimus mes iš tiesų priimame patys ir tokia galimybė yra Dievo dovana. Tačiau Šv. Juozapas demonstruoja mums kiek kitokią sprendimų priėmimo perspektyvą – jis nereikalauja žinoti viso Dievo plano, išdėstyto jam žingsnis po žingsnio. Juozapas kantriai priima sprendimus pagal tai, kiek Dievas jam nusprendžia atskleisti konkrečiu momentu. Juozapo kantrybė virsta į besąlyginį pasitikėjimą ir sektiną savojo „aš“ sumažinimą.

Pašaukimas, kuris vis dar išlieka giliu slėpiniu ir intymiu meilės pokalbiu tarp kūrinio ir Kūrėjo, yra neatsiejamas nuo kantrybės. Šv. Juozapo pademonstruota kantrybė gali tapti pavyzdžiu kiekvienam, kuris savojo pašaukimo buvo ištiktas taip pat netikėtai kaip ir Šventosios

Šeimos globėjas. Juozapo kantrybė gali padėti tiems, kurie pavargę nuo išmėginimų, kito žingsnio nežinojimo, pilnutinio Dievo plano savo gyvenime nesupratimo. Šv. Juozapas pats patyręs, kad pašaukimas atsiskleidžia nebūtinai pačiomis maloniausiomis sąlygomis, gali tapti pavyzdžiu tiems, kurių pašaukimo kelias prasideda nuo nemalonaus ar skaudaus įvykio. Palaiminimai (plg. Mt 5, 3-12) mums primena, kad kiekvienas sudėtingumas, reikalaujantis kantrybės, galiausiai koku nors būdu virsta į Dievo palaiminimą.

Taigi, kuomet kas nors slysta iš rankų ir mes prarandame kontrolę, kuomet patiriame sunkumus su tomis pačiomis problemomis ar ydomis, o galbūt susiduriame su kieno nors kito klaidomis, mūsų kantrybė gali būti stipriai išbandoma. Tokiais atvejais siūlau – *Ite ad Ioseph* („Eikite pas Šv. Juozapą“).

Šv. Juozapo litanija

Kýrie, eléison. Christe, eléison. Kýrie, eléison.
Kristau, išgirsk mus! Kristau, išklausk mus!

Tėve, dangaus Dieve, pasigailėk mūsų!
Sūnau, pasaulio Atpirkėjau, Dieve, pasigailėk mūsų!
Šventoji Dvasia, Dieve, pasigailėk mūsų!
Šventoji Trejybe, vienas Dieve, pasigailėk mūsų!

Šventoji Marija, melski už mus!

Šventasis Juozapai, melski už mus!
Garbingasis Dovydo palikuoni, melski už mus!
Patriarchų šviesybe, melski už mus!
Dievo Gimdytojos sužadėtini, melski už mus!
Atpirkėjo saugotojau*, melski už mus!
Drovusis Švenčiausiosios Mergelės saugotojau, melski už mus!
Dievo Sūnaus maitintojau, melski už mus!
Stropusis Kristaus gynėjau, melski už mus!
Kristaus tarne*, melski už mus!
Išganyimo bendradarbi*, melski už mus!
Šventosios šeimos galva, melski už mus!

Juozapai teisingasis, melski už mus!
Juozapai tyrasis, melski už mus!
Juozapai išmintingasis, melski už mus!
Juozapai tvirtasis, melski už mus!
Juozapai klusnysis, melski už mus!
Juozapai ištikimasis, melski už mus!
Juozapai kantrasis, melski už mus!
Neturto mylėtojai, melski už mus!
Darbininkų pavyzdys, melski už mus!
Šeimos gyvenimo puošmena, melski už mus!
Nekaltųjų saugotojai, melski už mus!
Šeimų stiprybė, melski už mus!
Atrama sunkumuose*, melski už mus!
Vargdienių paguoda, melski už mus!
Ligonių viltis, melski už mus!
Tremtinių globėjas*, melski už mus!
Prislėgtųjų globėjas*, melski už mus!
Vargstančiųjų globėjas*, melski už mus!
Mirstančiųjų užtarėjas, melski už mus!
Piktųjų dvasių baime, melski už mus!
Šventosios Bažnyčios globėjas, melski už mus!

Dievo Avinėli, kuris naikini pasaulio nuodėmes,
atleisk mums, Viešpatie!
Dievo Avinėli, kuris naikini pasaulio nuodėmes,
išklausk mums, Viešpatie!
Dievo Avinėli, kuris naikini pasaulio nuodėmes,
pasigailėk mūsų!

Viešpats paskyrė jį savo namų tvarkytoju!
Ir visų savo turtų valdytoju!

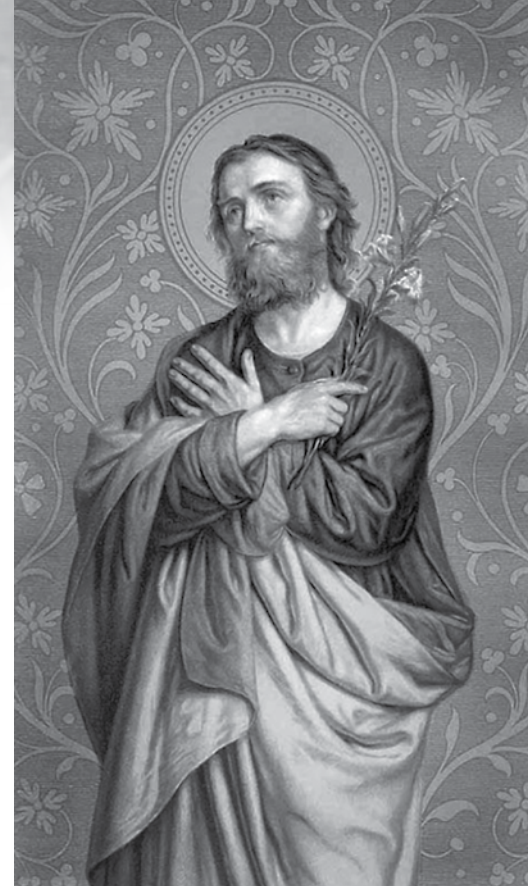
Melskimės. Dieve, savo nuostabia Apvaizda Tu išrinkai šventąjį Juozapą savo Švenčiausiajai Gimdytojai sužadėtiniui. Mes žemėje jį garbiname kaip globėją, o jis danguje tebūna mūsų užtarėjas. Tu gyveni ir viešpatauji per amžius. Amen.

IMPRIMATUR. + Arkivysk. G. Grušas.

Plg. Liturginis maldynas. Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2019. P. 268–269.

*Šv. Juozapo metais, 2021 m. gegužės 1 d., Bažnyčios liturgijoje minint Šv. Juozapą Darbininką, Vatikane buvo paskelbtas Kulto ir sakramentų kongregacijos laiškas, patvirtintas popiežiaus Pranciškaus, visiems vyskupų konferencijų pirmininkams, kuriuo nurodoma septyniomis naujomis invokacijomis papildyti Šv. Juozapo litaniją.

*LVK informacija apie pasikeitimus Šv. Juozapo litanijoje (2021-05-21)

MALDA PRAŠANT ŠV. JUOZAPO UŽTARIMO

*Į TAVE, PALAIMINTASIS JUOZAPAI, kreipiamės vargų spaudžiami.
Melsdami Tavo švenčiausią Sužadėtinę pagalbos,
su pasitikėjimu prašome, kad ir Tu mus globotum.
Dėl tos skaisčios meilės, kuri Tave jungė su nekaltąja Mergele, Dievo Gimdytoja,
ir dėl to tėviško džiaugsmo, su kuriuo glaudei prieš savęs Kūdikelį Jėzų,
maloningai pažvelk į visus, kuriuos Jėzus Kristus yra atpirkęs savo Krauju,
ir mūsų reikaluose padėk mums savo galia ir užtarimu.
Rūpestingasis šventosios Šeimos Sarge, saugok Jėzaus Kristaus žmones.
Mylimasis Tėve, padėk mums išvengti visokių klaidų ir nupuolimų.
Galingasis Gelbėtojai, stiprink mus kovoje su tamsos galybėmis ir,
kaip anuomet išgelbėjai Kūdikelį Jėzų iš gresiančio jo gyvybei pavojaus,
taip dabar gink šventąją Dievo Bažnyčią nuo priešų žabangų ir nuo visokių nelaimių,
o kiekvieną mūsų nuolat globok, kad, stiprinami Tavo pavyzdžio ir pagalbos,
galėtume šventai gyventi, Dievo malonėje numirti ir pasiekti amžinąją dangaus laimę.
Amen.*

Redaktorius Denis Paulavičius
Bendradarbiai Mantas Jakštas, Linas Braukyla,
Edvardas Česonis, Angelė Jundo
Maketavo Jūratė Tamošiūnaitė-Karašauskienė
Spausdino „UAB Smile Print“, Vilnius

Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarija

Kalvarijų g. 325

LT - 08420 Vilnius

tel. (8-5) 2701602

www.seminarija.lt

www.facebook.com/Vilniausseminarija/